

Ecologie: Voortplanting bij vogels (4)

Een volledig afgerond nest. Als je goed kijkt, zie je in het midden een schaduw waar de (broedende) vogel zich bevindt.

De trupial kachó is eigenaardig genoeg voor veel eilandbewoners van Curaçao een onbekende soort. Niet dat met de dieren niet eerder heeft gezien, maar vooral omdat men aanneemt dat het bij het zien van deze soort om een juveniele 'gewone' oranje troepiaal gaat die zijn felle oranje kleuren nog niet heeft gekregen. Het gaat dus wel degelijk om een andere

soort, en wel een die bijzondere nesten ontwerpt, soms versieringen gebruikt, niet schroomt om 'duurzamer' materiaal te gebruiken, en steeds vaker last heeft van nestparasieten die een zeer negatief effect hebben op de aantallen die er nog te vinden zijn op het eiland.

Geen weervogel

Er zijn in het verleden waarnemingen van vogelsoorten geïncorporeerd in verschillende na-

tuurpublicaties, waar enigszins vraagtekens bij geplaatst kunnen worden. Het gaat dan meestal om observaties waarbij vogels worden omschreven maar er geen foto- of video-materiaal is gemaakt ter onderbouwing. Het voorkomen van zogenaamde weervogels op het eiland is daar een voorbeeld van. Weervogels (familie Ploceidae, met verschillende soorten) komen van nature voor in Afrika, Madagaskar en India onder andere. Volgens de observaties die in het verleden op ons eiland zijn gedaan, zouden er weervogelsoorten zijn waargenomen. Echter na jarenlange eilandbrede observaties van een groot team aan lokale vogelaars is er vanaf 2010 tot 2022 nog geen weverindividue gevonden.

Wel natuurlijk de hangende geweven nesten van de gele trupial kachó, een nest dat wat weg kan hebben van de nesten die weervogels maken. Daar komt bij dat de gele troepiaal, in een momentopname, ook wel eens voor een weervogel kan worden aangezien, vanwege het feit dat veel soorten weervogels ook geel en zwart zijn. De trupial kachó behoort echter tot de familie van de oriolen en troepialen net als de oranje troepiaal, en niet tot de familie van de weervogels.

Soms worden de oude nesten van de trupial kachó hergebruikt door saffraanvinken om in te nestelen. De jonge saffraanvinken hebben ook wel wat weg van jonge weervogels en zouden dus makkelijk daarvoor aangezien kunnen wor-

den, zeker als ze uit een dergelijk elegant geweven nest vliegen. Al met al is de zoektocht nog niet gestaakt en blijft het team de ogen openhouden voor het spotten van een eventuele weervogel.

Kunstige nestbouw

De gele troepiaal is een ware architect in het bouwen van zijn nesten. De vogels kiezen eerst een geschikte locatie uit voor het nest, het liefst een lange dunne tak heel hoog in een boom dat ook nog eens boven het water hangt of boven een flinke open plek (een weg bijvoorbeeld). De selectie van de bouwlocatie is cruciaal voor de veiligheid van het nest. Een dunne tak kan het gewicht van een dikke rat niet dragen en ook een roofvogel of andere rover kan er niet of nauwelijks bij zonder zelf uit de boom te duvelen.

Vervolgens gaat de vogels het bouw materiaal selecteren en vooral de eerste paar sprietten zijn essentieel voor de duurzaamheid van het nest en hoe goed het blijft hangen met het gewicht van eieren en kuikens erin. Daarvoor wordt geregeld afgescheurde sprietten van palmbladeren gebruikt en soms ook wel afgescheurde stukken stevig gras. De vezels in deze sprietten maken het bouw materiaal niet alleen buigzaam in de bouwfase, zodra het uitdroogt, blijft het prachtig in model zitten en is het enorm stevig. Met slechts een snavel en twee pootjes plaatst de vogels de eerste sprietten over de tak heen en

vlecht deze samen tot de basis waaraan de rest van het nest gebouwd wordt. De nesten hebben de vorm van een bolvormige zak, een lange hals met een ronde 'buik'. De ingang van het nest is aan de bovenzijde, en tijdens de bouw zie je de vogel dan ook dikwijls deze ingang ingaan, ook al is de rest van het nest nog niet gebouwd. Met de vleugels drukt de vogel dan elke keer tegen de drogende vezelrijke twijgen of sprietten om te voorkomen dat het gat van de entree te nauw wordt voor het eigen lijf. De ouder moet er natuurlijk wel inpassen om de eieren te controleren en de jongen te voeren. Door de smalle hals komt het dier dan, in het afgewerkte nest, in de 'buik' waar

een bedje wordt gemaakt van pluïsjes, katoen (als dat te vinden is in de natuur), pluï van de kadushi di pushi en kleine blaadjes. Daarop worden uiteindelijk de eitjes gelegd.

Het duurt slechts enkele dagen voordat het nest in zijn volledigheid is afgewerkt, waarbij de vogel ook de buik gebruikt om de holte in de 'buik' van het nest te vormen. Wie het geluk heeft om het hele proces mee te kunnen maken, moet dat ook echt een keer doen. Al is het maar of te observeren hoe perfectionistisch de vogels zijn bij de bouw van het nest. Zit er een spriet niet goed of voldoet een onderdeel niet aan de strenge eisen van de eigenaar, dan wordt eraan getrokken en ge-

Een jong van de gele troepiaal.

De bouwer van dit nest heeft een voorliefde voor zilveren versierselen.

duwd tot het wel perfect zit.

Is een bepaalde boom zeer gunstig geplaatst dan kunnen er meerdere nesten in de boom hangen van verschillende echtparen. Het leuke is dat ze allemaal hun eigen weefstijl hebben en geen twee nesten zijn exact hetzelfde. Er zijn zelfs bepaalde koppels die hun nesten versieren met versieringen die ze in de omgeving tegenkomen. Te denken valt dan aan touwtjes van verschillende kleuren, stukjes van de mop of gekleurde stukjes plastic. Bij het nest op een van de foto's is te zien dat het desbetreffende koppels valt op glinsterende stukjes die van slingers zijn afgetrokken. Dit nest hing bij een druk bezocht lokaal strand waar vaak verjaardagsfeestjes worden georganiseerd en de feestvierders hun versieringen niet weghalen. Wellicht dienen deze glinsterende wapperende linten ook om eventuele rovers nog extra af te schrikken. Maar het kan natuurlijk ook gewoon zijn dat de vogels het doodgewoon mooi vinden. Overigens is het gebruik van dit soort alternatieve nestmaterialen niet altijd een voordeel. Het gebruik van ballonnen in de bouw van nesten (ook bij andere vogelsoorten), heeft niet zelden geleid tot verstikking van de kuikens of gebroken pootjes.

Wordt het nest echt dicht bij de kust gebouwd waar veelvuldig wordt gevist met vislijn, of in de buurt van een vissershaven, dan tref je vaak nesten van deze vogelsoort aan die deels of zelfs in het geheel gemaakt zijn

van vislijn. Meestal op kleur gesorteerd, met als gevolg een volledig groen of volledig wit plastic vislijn nest. Deze nesten zijn behoorlijk duurzaam, en worden dan ook meestal jaar in, jaar uit gebruikt. In tegenstelling tot de nesten van plantmateriaal die soms een tweede keer in gebruik worden genomen, maar meestal worden afgebroken en het bouw materiaal herbruikt, indien dat kan.

Het is ongelooflijk om te zien hoe ver deze vogels gaan in het gebruiken van ons afval in hun nesten, en zeker de nesten van vislijn duiden op een besluitvorming neigend naar het duurzame materiaal. Triest is het daarnaast ook om te moeten constateren dat er zoveel afval ligt in de natuur van het eiland dat er in één boom meerdere volledige plastic nesten kunnen hangen. Waarbij overigens ook het verstikkingsgevaar of het gevaar op verwondingen toeneemt. Een pootje van een kuiken dat verstrikt raakt in de vislijn kan afsterven waardoor de overlevingskansen van het dier sterk afnemen.

Is het nest af, dan legt de moedervogel één tot drie eieren in het nest, beige van kleur met donkerbruine vlekken en strepen.

Een gevaar van buiten

De gele troepiaal wordt steeds zeldzamer op het eiland. Waar de oranje troepiaal behoorlijk talrijk is en bijna in elke open kliko wel te vinden is, moet je een stuk harder zoeken om de yellow oriole of gele troepiaal te

Een gele troepiaal met een voorliefde voor blauwe versiersels is nog hard aan zijn of haar nest aan het bouwen.

vinden. Enerzijds komt dat omdat ze zich iets beter verstoppen dan de gewone troepiaal en het heerlijk vinden om in dicht struikgewas en hoge bomen op zoek te gaan naar voedsel. Anderzijds is habitatvernietiging en vooral ook de introductie van de shiny cowbird de dieren parten aan het spelen. De shiny cowbird is ook familie van de troepialen en oriolen, maar vertoont koekoek-achtig gedrag. De soort, oorspronkelijk uit Noord-Amerika, is vermoedelijk met containerschepen op het eiland gekomen en heeft zich als invasief verspreid. De eerste waarneming van deze vogel dateert uit omstreeks 1999. Shiny cowbirds zoeken op ons eiland de

nesten van de trupial kachó en leggen daarin hun eigen eieren. Het is niet helemaal duidelijk of de cowbird de eieren van de trupial kachó eruit gooit om er haar eigen ei in te leggen, of dat het jong dat uiteindelijk uit het ei komt (het cowbird-ei ontwikkelt zich dan sneller dan de eieren van de trupial kachó) de nog niet uitgekomen eieren van de trupial kachó eruit gooit. Hoe het ook gaat, het komt erop neer dat de zorgen voor het vreemde jong op de schouders van het trupial kachó-echtpaar komt te liggen. Dus als je trupial kachó-ouders ziet vliegen met een donkerbruin jong erachteraan, dan weet je dat het om het jong van een shiny cowbird gaat.

'VOGELS VAN CURAÇAO'

Boek 'Vogels van Curaçao' in de boekhandels

Het is eindelijk zo ver, het nieuwe boek 'Vogels van Curaçao' is verkrijgbaar bij boekhandels Mensing's Caminda, Bruna in Zuikertuintje en bij Landhuis Bloemhof. Dit boek van de hand van Michelle Pors-da Costa Gomez en Leon Pors telt 312 full color pagina's en bevat meer dan 450 foto's van de broed- en

trekvogels die op het eiland te vinden kunnen zijn. Het aantal verkoopboeken in deze eerste druk is beperkt, dus wees er snel bij!

Meer info over de natuur:

 birdwatchingcuracao.com

 [Bird Watching Curacao](https://www.facebook.com/Bird-Watching-Curacao)